

Vlaams
Parlement

Toespraak door Jan Peumans Vlaams Parlementsvoorzitter

Donderdag 26 mei 2016

N.a.v. van de voorstelling van het Kunstboek van het Vlaams Parlement

Geachte mevrouw Wittockx, voorzitter van onze kunstcommissie,
Geachte heer Bex, ex-voorzitter van onze kunstcommissie,
Geachte heer Caron, voorzitter van onze cultuurcommissie,
Beste leden en oud-leden van onze cultuurcommissie,
Geachte collega's volksvertegenwoordigers,
Dames en Heren,

Vooreerst wil ik u allen hartelijk danken voor uw komst naar de zesde verdieping van ons Vlaams Parlement.

Ik heet u hier allen welkom voor de voorstelling van onze nieuwe kunstcatalogus en voor de onthulling van het gerestaureerde kunstwerk 'Le cannibale en pleurs' van Philippe Vandenberg.

Het is jammer dat de kunstenaar zelf dit helaas niet meer kan meemaken, maar wij verwelkomen hier graag zijn kinderen Helene, Guillaume en Mo.

Ik wil hier ook een warm welkom richten aan de mensen van restauratie-atelier CORDOVANO, hier vertegenwoordigd door Christel Herreweghe, Veerle Vercammen en Luc Hautekeete.

Dames en Heren,

Zoals velen onder u weten is dit Vlaams Parlement 45 jaar geleden opgericht onder de naam 'Cultuurraad van de Nederlandse Cultuurgemeenschap'.

Logischerwijs kreeg de kunst een prominente plaats in dit parlement, soms loop je er bijna letterlijk tegenop.

Kunst en cultuur typeren namelijk een maatschappij, het choqueeerde ons bijvoorbeeld toen we onlangs de foto's te zien kregen van een verwoest Palmyra.

Natuurlijk wegen die foto's niet op tegen de beelden van geruïneerde steden met daarin de gruwel van verwoeste levens.

Maar sinds mensenheugnis beschouwen wij verwoeste kunst ook als een van de ultieme vormen van barbarij.

Ik wil niet te veel naar het verleden teruggrijpen, maar uit onze schooljeugd herinneren wij ons dat aan 'De Beeldenstorm' bijna een heel hoofdstuk gewijd werd.

Nu zijn er diverse soorten van Beeldenstorm. De meest recente herinneren we ons nog uit het begin van deze eeuw toen de inname van de Iraakse hoofdstad Bagdad pas compleet was toen Saddam Hoessein van zijn sokkel getrokken werd. Dat was een heel gerichte daad, de wissel van de wacht en van de macht werd belichaamd door de persoon van Sadam Hoessein.

Maar een beeldenstorm zoals die uit 1566 in onze contreien, of diegene die in Palmyra woedde, had een al even symbolische waarde: vernietiging van kunst houdt ook de vernietiging in van het scheppend wezen van een volk.

Door kunstwerken te molesteren, wil de veroveraar komaf maken met de inventiviteit, de creativiteit en de intelligentie van een volk. Kortom, met de ziel van een volk.

Dames en Heren,

Ons Vlaams Parlement beschouwt het als een van zijn taken om de ziel van onze cultuur in ere te houden.

Daarom is het ook een bewuste keuze geweest om in 1977 een kunstcommissie in het leven te roepen.

Zij heeft er nu al bijna 40 jaar voor gezorgd dat de vele duizenden bezoekers van ons Parlement rechtstreeks in contact komen met wat Vlaanderen te bieden heeft aan hedendaagse kunst.

U vindt die hier van in de kelder, en dan denk ik aan The Sequence de maquette van Arne Quinze, tot in de nok van het dak hier net boven ons hoofd, met Brussel 2002, een idee van Joaquim Pereira Aires.

Wij herbergen hier dus kunst van onder tot boven, van kelder tot dak. Guillaume Bijl heeft die verbonden door onze paternosterlift tot leven te wekken met permanente pendelaars.

Misschien is zijn kunstwerk wel de beste illustratie van de alomtegenwoordigheid van kunst in de dagelijkse handel en wandel in dit parlement.

Daarmee geven we de kunst de plaats die ze verdient, want kunst hoort niet in een ivoren toren. Kunst moet mensen bereiken en beroeren.

Al te weinig kijken we in onze dagelijkse routine op weg naar school, werk of boodschappen, op naar de mooie art-déco gevels of de spetterende graffititekeningen, die ons pad kruisen. Ook dat is kunst.

Kunst leert ons namelijk om op een andere manier naar de dingen te kijken. Kunst wakkert onze geest op een ongewone manier aan. Ze doet ons afwijken van onze logische of algoritmische denkpatronen.

Ze verrast ons en dat kan ze in dit huis des te meer omdat ze elke dag ons pad kruist. In die zin verschilt ons Vlaams Parlement van een museum, waar kunst tentoongesteld wordt om contemplatief te bewonderen.

Zo heb ik persoonlijk de eer om aan de ingang van mijn kantoor met de neus op de realiteit gedrukt te worden door Roger Raveel.

“Bezinning over de illusie van de macht”, zo heet zijn kunstwerk.

Ik heb dat werk aangestipt als mijn geliefkoosd kunstwerk uit onze collectie. Want om het even wie er bij mij over de vloer komt, of het nu klein Pierke is of God, bij het buitengaan zet het kunstwerk van Raveel mij én mijn gast, klein Pierke of wie zich God waant, weer met beide voeten op de grond. Dat is de boodschap, die Raveel in dat kunstwerk heeft willen meegeven, en hij is daar verdomd goed in geslaagd.

Dames en Heren,

Wij hebben een paar heel goede redenen voor deze plechtigheid.

Ten eerste:

We stellen u met veel plezier onze vernieuwde kunstcatalogus voor met als titel Hedendaagse kunst in het Vlaams parlement: een selectie.

Onze eerste catalogus verscheen in 2010 op initiatief van Flor Bex. Tijdens hun werd kwamen de samenstellers, commissiesecretaris Wilfried Van Vinckenroye en fotograaf Tom Van Elst, tot de vaststelling dat hun taak veel omvangrijker was dan ze hadden vermoed. Onze eigen drukkerij verzorgde de vormgeving voor het stijlvolle kunstboek, dat we met veel trots aan buitenlandse bezoekers konden overhandigen.

Alle exemplaren van het boek zijn evenwel de deur uit en vermits hedendaagse kunst zich constant vernieuwt, was het ook maar logisch dat er een nieuwe editie kwam.

Vorige zomer werd daartoe de beslissing genomen door het Uitgebreid Bureau en ik ben blij om u hier het afgewerkt product te kunnen voorstellen.

En we konden ditmaal opnieuw beroep doen op Wilfried Van Vinckenroye en Tom Van Elst, terwijl onze drukkers weer zorgden voor een aangename lay-out waarbij de teksten en de kunstwerken tot hun recht komen. En Flor Bex stond ook dit keer in voor de eindredactie.

Het bevat opnieuw een selectie van circa 75 kunstwerken, met foto en uitleg.

Er werd ditmaal ook gekozen voor een harde kaft, en naast de 500 Nederlandstalige exemplaren worden er ook 250 Engelstalige exemplaren gedrukt, zodat we een nog mooier relatiegeschenk voor onze buitenlandse gasten in huis hebben.

Ten tweede:

Een tweede goede reden voor deze plechtigheid is de onthulling van ‘Le cannibale en pleurs’, het kunstwerk van Philippe Vandenberg dat ons Atrium hier op de zesde verdieping al jaren siert, maar dat aan restauratie toe was.

Het atelier Cordovano, hier vertegenwoordigd door Veerle Vercammen, Luc Hautekeete en Christel Herreweghe, heeft het in al zijn glorie hersteld. Dat was een redelijk uitgebreide opdracht, want 'Le cannibale en pleurs' bestaat uit 112 afzonderlijke panelen, die vooral opnieuw ingekaderd moesten worden.

Dat was geen sinecure, want Vandenberg ging ervan uit dat de kunstenaar niet alleen zijn ziel maar ook zijn lichaam in zijn kunstwerk moest leggen. Vandaar dat hij bloed en haarlokken gebruikte in het werk.

Wie het werk wil doorgronden, heeft er een vette kluif aan, want Philippe Vandenberg was een getormenteerd man. De herhaling van eenzelfde thema in verschillende van de kleinere schilderijen, wijst wellicht op verwoede pogingen om zijn ideeën beter en beter uit te drukken. Maar ik ben ervan overtuigd dat zelfs ervaren kunstkeners sommige details in dit totale werk over het hoofd zullen zien.

Beste Helene, Guillaume en Mo,

door de oprichting van de Estate Philippe Vandenberg bent u de schatbewaarders van uw vaders werk. Ik ben ervan overtuigd dat u met trots de vernieuwde onthulling van het werk van uw vader meemaakt. Want de restauratie geeft wel degelijk een nieuw leven aan dit "magnum opus".

Ik ben ook blij dat ik als voorzitter van dit Vlaams Parlement dit kunstwerk weer op mijn weg ontmoet. Dat gebeurt vaak, want ik kom hier bijna dagelijks als ik 's middags mijn inwendige mens ga versterken.

Wel, in een restaurant zit ik niet graag voor een leeg bord. Hetzelfde gevoel overviel me telkens als ik hier voorbij die lege muur wandelde. Er ontbrak iets in dit Atrium.

Bij deze is die leegte weer opgevuld. Zo hoort het.

Tenslotte:

Tot slot wil ik hier ter plekke nog een oproep lanceren. Ik heb daarstraks nog afgezworen om te veel naar het verleden terug te grijpen.

Kunst is namelijk innovatief, inventief, creatief, verfrissend en verrassend.

Niet voor niets horen termen als avant-garde en futurisme thuis in catalogi zoals diegene die we hier hebben voorgesteld.

Kunst is jong, net als de catalogus die we hier net hebben voorgesteld.

Maar net zoals we de vorige catalogus al na goed vijf jaar vernieuwd hebben, zo zouden we willen dat ook deze catalogus snel een opwaardering nodig heeft met alweer nieuwe moderne kunst.

Om dat te stimuleren roep ik alle artistieke geesten op om een beeldend kunstwerk te creëren naar aanleiding van het 45-jarige bestaan van ons Vlaams Parlement.

En nu wend ik mij tot u, Mevrouw Wittockx,

ik laat het daarna aan u en uw kunstcommissie over om uit de inzendingen de beste te distilleren. Ik ben er zeker van dat in ons Vlaams Parlement nog voldoende ruimte is om de beste inzending een plaats te geven.

Daarmee ben ik dus bij u aanbeland, mevrouw Witttockx, en bij de nieuwe kunstcommissie. U bent sinds kort aangesteld om het werk van Flor Bex en zijn team verder te zetten. U heeft in Leuven al bewezen dat u beslagen bent in dit soort opdrachten. Ik ben er dus van overtuigd dat u er met uw vernieuwde, jonge ploeg zult voor zorgen dat de hedendaagse Vlaamse kunst in ons Parlement de plaats zal blijven krijgen, die ze verdient.

Ik dank u allen voor uw aandacht en ik geef graag het woord aan Flor Bex, voorzitter van onze vorige kunstcommissie.